

අලිගැට පේර පරිසියානා ඇමරිකානා

ලෝරේසි ගාක කුලයට අයිති අලිගැට පේර ගස සමහරවිට වී ඇත්තේ දකුණු දිග මෙක්සිකෝවේ, යයි විශ්වාස කරනු ලැබේ. යුරෝපීයයන් ඇමරිකාව සොයා ගැනීමට පෙර සිට මෙය මධ්‍යම ඇමරිකානු රටවල් බොහෝමයක වගාකර ඇති අතර එය පසුව නිවර්තන හා උප නිවර්තන ප්‍රදේශ කරා ව්‍යාප්ත වී තිබේ. ලොව පුරා ඉතා ජනප්‍රිය පළතුරක් වන අලිගැට පේර වැඩිම වපසරියක් ඇති රට වන්නේ මෙක්සිකෝවයි. මෙක්සිකෝව, ඇමරිකාව, ඊශ්‍රාලය, දකුණු ඇමරිකාව මෙම පළතුරු අපනයන කරනු ලබන ප්‍රධාන රටවල්ය.

මෙය ශ්‍රී ලාංකිකයන් අතර ක්‍රමයෙන් ජනප්‍රිය වෙමින් පවතින පළතුරකි. එසේම අලිගැට පේර පහසුවෙන් අපනයනය කිරීමට ද, පිළිවන. දැනට අප රටේ පවතින අලිගැට පේර වපසරිය හෙක්ටයාර් 900 පමණ වන අතර, වාර්ෂික නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 11,000 පමණ වේ.

මහනුවර, මාතලේ, නුවරඑළිය, බදුල්ල හා කැගල්ල වැනි දිස්ත්‍රික්කයන්හි මෙය දැනට වැඩි වශයෙන් වගාවේ. මෙයට අමතරව ගම්පහ, කොළඹ, කුරුණෑගල වැනි දිස්ත්‍රික්කයන්හි ද මෙම වගාව ව්‍යාප්ත කිරීමට පිළිවන. දේශීය හා විදේශීය ඉල්ලුම පිළිබඳ සලකා බැලීමෙන් පසුව හෙක්ටයාර් 1200 ක් පමණ දක්වා අලිගැට පේර වපසරිය වැඩි කිරීමට කටයුතු කිරීම යෝග්‍ය වේ.

පෝෂණීය අගය

අලිගැට පේර මදය ෧෦෦ ග්‍රෑම් 100 ක අඩංගු ද්‍රව්‍ය:

ජලය	-	ග්‍රෑම්	73
ගන්තිය	-	කි.කැලරි	215
ප්‍රෝටීන්	-	ග්‍රෑම්	1.7
මේදය	-	ග්‍රෑම්	22.8
කාබොහයිඩ්‍රේට්-		ග්‍රෑම්	0.8
කැල්සියම්	-	මි.ග්‍රෑම්	10
පොස්පරස්	-	මි.ග්‍රෑම්	80
යකඩ	-	මි.ග්‍රෑම්	0.7

අප රටේ පළතුරක් ලෙස හා බීමක් ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාරයට ගනු ලැබුව ද වෙනත් බොහෝ රටවල අලිගැට පේර නොයෙක් ආකාරයට ආහාරයට ගැනේ.

ඇමරිකාව හා බොහෝ යුරෝපීය රටවල එය විවිධ ඵලවළු වර්ග සමඟ සලාදයක් ලෙස පිළියෙල කරනු ලැබේ. පාන් සමඟ තැවරුමක් ලෙසද, පළතුරු සලාද සමඟ මිශ්‍ර කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලද උකු දියරයක් සාදා ගැනීමට ද අලිගැට පේර මදය යොදා ගැනේ. ටැනින් නම් රසායන ද්‍රව්‍යය අඩංගු වන නිසා, උණුසුම් ආහාර සමඟ අලිගැට පේර මදය මිශ්‍ර කළ විට හිත්ත රසයක් ඇතිවිය හැකිය.

අලිගැට පේර මදයේ අධික ලෙස විටමින් ඒ, බී සංකීර්ණය (ෆෝලික් අම්ලය, තයමින්, රයිබෝෆ්ලේවින්, නයසින්, ඛයොටින් සහ වැන්ටොනෙතික් අම්ලය) විටමින් ඊ, විටමින් කේ හා පොටෑසියම් අඩංගු වන අතර ආහාරමය

කෙඳි අඩංගු වීමෙන් එහි පෝෂණීය අගය තවත් වැඩි කරයි. සීනි අඩංගු නොවීම නිසා අලිගැට පේර ඉතා හිතකර ආහාරයක් වුවත්, එහි විශේෂත්වය වන්නේ අධික ලෙස මේදය අඩංගු වීමයි. එනිසා වරකට මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් අලිගැට පේර ආහාරයට ගැනීම වඩා සුදුසුය.

අලිගැට පේර වල අඩංගුවන මේදයෙන් 60% ඒක අසංතෘප්ත මේද ද, 20% බහු අසංතෘප්ත මේද ද, 20% සංතෘප්ත වූ මේද ද අඩංගු වේ. එනිසා හෘදයාබාධ වලට හේතු කාරක වන L.D.L. මේදය අඩුකර, රුධිරයට හිතකර H.D.L. මේද මට්ටම වැඩි කරයි. එහෙයින් අලිගැට පේර ආහාරයට ගැනීමෙන් හෘදයාබාධ වැළැඳීමේ අවදානම අඩුවෙන බව පෙන්වා දී තිබේ.

අලිගැට පේර මදයෙන් නිස්සාරණය කරගත හැකි තෙල් ශරීරයේ ගැල්වීම සඳහාත්, උසස් ගුණාත්මයේ සබන් හා ක්‍රිමි වර්ග නිෂ්පාදනයේ දීත් භාවිත වේ.

මාෂයීය ගුණ

අලිගැට පේර වල අඩංගුවන විටමින් කේ වලින් රුධිරය කැටි ගැසීමට අවශ්‍ය තත්ව ලබාදෙන අතර විටමින් ඊ මඟින් සමේ නිරෝගී බව ඇති කරයි. එහි අඩංගු බීටා සිටොස්ටෙරෝල් වලින් රුධිරයට කොලෙස්ටරෝල් උරා ගැනීම හා රුධිර භාලවල තැන්පත් වීම වළකාලයි. මෙම බීටා - සිටොස්ටෙරෝල් ප්‍රමාණය (76 mg / 100 mg) දොඩම්වල අඩංගු එම උච්ඡ ප්‍රමාණය මෙන් හතර ගුණයකි. මීට අමතරව එහි අඩංගු ග්ලූටිනියෝන් (ග්ලූටමික් අම්ලය + සිස්ටින් + ග්ලයිසින් යන ඇමයිනෝ අම්ල) ප්‍රතිඔක්සිකාරක ලෙස ක්‍රියාකාරී පිළිකා ඇතිවීමේ අවදානම අඩු කරයි. එසේම විටමින් ඒ, සී, හා ඊ ද ප්‍රතිඔක්සිකාරක ලෙස ක්‍රියාකිරීම නිසා අලිගැට පේර ආහාරයට, ගැනීම නිරෝගී දිවියක් පවත්වාගෙන යාමට උපකාර වේ.

ගෙඩියේ පිට පොත්තෙහි පිටුපසින් පිටුපසින් ගුණයක් පවතී. මුඛ රෝග සඳහාද තුවාල වලට

ප්‍රතිකාර කිරීමට ද පත්‍ර යොදා ගනු ලැබේ. කියුබාවේ කැස්සට ප්‍රතිකාරයක් වශයෙන් ලපටි අංකුර භාවිතා වේ. බීජය වියළා කුඩුකර (කබලක බැඳ) නිස ගැල්වීමෙන් ඉස්තොටි සුවවන බවද එම කුඩු බීමට දීමෙන් පාවනස සුවවන බවද, දත් කුහර වල තැබීමෙන් දත් වේදනාව සමනය වන බවද පැවසේ.

අලිගැට පේර කාණ්ඩ:

අලිගැට පේර බෝගයේ මෙන්සිකානු, ගෝලමාලානු සහ බටහිර ඉන්දියානු වශයෙන් ප්‍රධාන උද්‍යාන විද්‍යාත්මක කාණ්ඩ තුනක් හඳුනාගෙන තිබේ. සමහර විට මෙම කාණ්ඩ නිශ්චිත අලිගැට පේර විශේෂ ලෙසද නාමකරණය කර තිබේ.

මෙන්සිකානු හා ගෝලමාලා කාණ්ඩ වලට අයත් ගස්වල සමහරවශය මුහුදු මට්ටමේ සිට උසින් වැඩි කඳුකර ප්‍රදේශ වන අතර බටහිර ඉන්දිය කාණ්ඩය සමහරවශය වි ඇත්තේ පහත් බිම් සහිත ප්‍රදේශ වලය.

මෙන්සියානු කාණ්ඩය පහසුවෙන් හඳුනා ගතහැකි වන්නේ එහි පත්‍ර අතින් පොඩිකළු විට හමන විශේෂිත සුවද මඟිනි. මෙම කාණ්ඩයට අයත් ගස්වල හටගන්නා ගෙඩි කුඩාය. මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුතුය. සීනිද, තුනී පොත්තක් සහිතය. මදයේ අඩංගු මේද ප්‍රමාණය වැඩිය. වෙනත් කාණ්ඩවලට වඩා ශීතල කාලගුණික තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු දේ.

ගෝලමාලා කාණ්ඩයට අයත් ගෙඩිවල පොත්ත රළුය. එය තුනී හෝ ඝන හෝ විය හැකිය.

බටහිර ඉන්දියානු කාණ්ඩයේ ශාකවල හටගන්නා ගෙඩිවල පොත්ත මධ්‍යස්ථ ඝනකමක් සහිතය. පොත්තෙහි රබර් වැනි නැමෙන සුළු ස්වභාවයක් පවතී. අඩංගු මේද ප්‍රමාණය අඩුය. අප රටේ බහුල වශයෙන් වගා කරනු ලබන්නේ මෙම කාණ්ඩයට හෝ එයට කිට්ටු සම්බන්ධතාවයක් හෝ පවතින ප්‍රභේද වේ.

මෙම කාණ්ඩ තුනට අයත් ගස් අතර පරාගනය හොඳින් සිදුවන නිසා බීජ සිටුවා අලුගැට පේර වගා කරන විට විවිධ කාණ්ඩ වලට අයත් ලක්ෂණ වල ස්වභාවික මිශ්‍රවීමක් දැකිය හැකිය. අප රටේ දක්නට ලැබෙන බොහෝ ගස්වල පවතින්නේ මෙවැනි තත්ත්වයකි.

කෙසේ වුවද ඵල හට ගැනීමේ කාලය වෙනස් කර ගැනීම, විවිධ දේශගුණික හා පාංශු තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිකර ගැනීම වැනි ගුණාංග සඳහා ඉහත කාණ්ඩ වලට අයත් ගස් ක්‍රමානුකූලව දෙමුහුම් කිරීම මගින් නිපදවා ඇති අලුගැට පේර ප්‍රභේද තිබේ.

දේශගුණික අවශ්‍යතා:

මෙය තෙත් කලාපීය ප්‍රදේශ සඳහා වඩා යෝග්‍ය බෝගයකි. මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 1500 පමණ දක්වා වූ ප්‍රදේශ වල හොඳින් වගා කළ හැකිය. සමහර ප්‍රභේද පමණක් වියළි කලාපයේ ජල සම්පදන පහසුකම් යටතේ වගා කිරීමට පිළිවන. කෙසේ වුවද පසේ අඩංගු තෙතමනයට වඩා වායු ගෝලීය උෂ්ණත්වය, හිරු එළිය හා ආර්ද්‍රතාවය මෙම බෝගයේ වැඩිමට වැදගත් වේ.

දිවා සහ රාත්‍රී උෂ්ණත්ව පරතරය අංශක 4- 8 පමණ වූ සෙන්ටිග්‍රේඩ් 25 - 30 පමණ උෂ්ණත්වයක් තිබීම වගාව සඳහා වඩා සුදුසුය. නමුත් මෙයට වඩා ඉතා අඩු හා වැඩි උෂ්ණත්වයක් පවතින කාලගුණික තත්ත්වයන් හටද සමහර ප්‍රභේද ඔරොත්තු දේ. අධික උෂ්ණත්වය නිසා පත්‍ර පිළිස්සීම, මල් විකෘති වීම හා හැලි යාම සිදුවිය හැකිය.

මිලි මීටර් 1200 - 1300 පමණ වාර්ෂික වර්ෂාපතනයක් තිබීම වගාවේ සාර්ථකත්වය සඳහා වැදගත් ය. තද සුළං පවතින ප්‍රදේශවල සුළං බාධක ඇති කිරීම සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට හේතුවේ. මෙතරම් විවිධ දේශගුණික තත්ත්වයන්ට අලුගැට පේර බෝගය අනුවර්තනය වී ඇත්තේ විවිධ කාණ්ඩවලට අයත් ගස්වල පැවති ලක්ෂණ නොයෙක් ප්‍රමාණ වලින්

වර්තමානයේ වගා කරනු ලබන ප්‍රභේද සමඟ මිශ්‍ර වී ඇති නිසාය.

පස

හොඳින් ජලය බැසයන ගැඹුරු ලෝම පස, වගාව සඳහා වඩා සුදුසුය. ජලය රඳා පවතින පස්වල ඉතා පහසුවෙන් මුල් රෝග වැළඳේ. ගස අවට ප්‍රදේශයේ දිනකට හෝ දෙකකට පමණ වඩා ජලය රඳා පැවතිය හොත් ගස් මැරී යාමට ඉඩ ඇත. පසේ තිබිය යුතු වඩා යෝග්‍ය පී.එච්. අගය 5 -7 පමණ වේ. බැවුම් සහිත ඉඩම් වඩාත් සුදුසුය.

ප්‍රභේද

දිගු කලක සිට අප රටේ බහුල වශයෙන් වගා කරනු ලබන ජනප්‍රිය ප්‍රභේද කිහිපයක් තිබේ.

පොලොක:

බටහිර ඉන්දියානු කාණ්ඩයට අයත් ප්‍රභේදයකි. ගෙඩිය ඉඳෙන අවස්ථාවේදීත් එහි කොළ පැහැය නොවෙනස්ව පවතී. ප්‍රමාණයෙන් විශාල ගෙඩි හට ගනී. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 600 පමණ වේ. ගෙඩි මේරීමට මාස 7 1/2 - 9 පමණ දිගු කාලයක් ගත වේ. හැඩය ඕවලාකාරය. පිට පොත්ත සිනිඳුය. ගෙඩියේ පැහැදිලිව වෙන්වූ පළලින් අඩු ප්‍රදේශයක් තිබේ. මදයේ අඩංගු මේද ප්‍රමාණය 3% - 8% පමණ අඩු මට්ටමක පවතී.

ග්‍රොව්-රීඩ්:

මෙක්සිකෝ හා බටහිර ඉන්දිය කාණ්ඩවල දෙමුහුමකි. විශාල ගෙඩි හට ගනී. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 600 පමණ වේ. ගෙඩි මේරීම සඳහා මාස 6 1/2 - 8 පමණ ගත වේ. මදයේ අඩංගු මේද ප්‍රමාණය 5% - 10% පමණ වේ. ගෙඩියේ හැඩය ඕවලාකාර වන අතර එහි පැහැදිලිව වෙන් වූ පළලින් අඩු ප්‍රදේශයක් තිබේ. ගෙඩි ඉදෙන විට පිට පොත්ත දම් පැහැයට හැරේ.

පෝෂණික දම් පැහැ දැමුණම:

ස්වභාවිකව හටගත් මව් ගසකින් බිහිකර ගත් පරපුරකි. මෙම ප්‍රභේදය දැන් අප රටේ එතරම් පහසුවෙන් සොයාගත නොහැකි වුවද එය ඉන්දියාවේ වැදගත් ප්‍රභේදයක් බවට පත්ව තිබේ. රවුම් හැඩති මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ගෙඩි, ඉදෙන විට දම් පැහැයට හැරේ. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 300 - 350 පමණ වේ.

පහත සඳහන් ප්‍රභේද 1994 වසරේදී වගා කිරීම සඳහා නිර්දේශ කර තිබේ.

ෆ්‍රීඩේ:

මෙක්සිකානු හා ගෝතමාලානු කාණ්ඩ අතර දෙමුහුමකි. කුඩා සිට මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ විශාලත්වයක් ඇති ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 225 - 350 පමණ වේ. තුනී පිට පොත්ත, රළු. එහි කහ පැහැති කුඩා තිත් විසිරී තිබේ. මදයේ

අඩංගු මේද ප්‍රමාණය 18% - 26% පමණ වේ. යූරෝපීය වෙළඳ පොලෙහි ඇති ජනප්‍රියතම ප්‍රභේදය මෙයයි.

සීමනාඩිය:

බටහිර ඉන්දියානු කාණ්ඩයට අයත් ප්‍රභේදයකි. තරමක් විශාල ගෙඩි, ඕවලාකාරය. ග්‍රෑම් 450 පමණ බරය. පිට පොත්ත සිනිඳුය. දිලිසෙන සුළුය. ගෙඩි ඉදෙන විට පිට පොත්ත කහ පැහැති කොළ පැහැයකට හැරේ.

ටැර 11:

ගෙඩියේ හැඩය රවුම් දිගට වන අතර සාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 375 පමණ වේ. ගෙඩිය ඉදෙන විටද පිට පොත්තේ කොළ පැහැය නොවෙනස්ව පවතී.

බිත් 7:

ගෝතමාලානු හා බටහිර ඉන්දිය කාණ්ඩ දෙක අතර සෙමුහුමකි. අධික අස්වැන්නක් ලබාදේ. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ග්‍රෑම් 275 - 375 පමණ වේ. ඉදෙන අවස්ථාවේදී ද පිට පොත්ත කොළ පැහැතිය.

රෝපණ ද්‍රව්‍ය

සිටුවීම සඳහා බීජ පැල හෝ බද්ධ පැල හෝ යොදාගත හැකිය. දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන අලිගැට පේර ගස් බොහොමයක් මේ අන්දමට බීජ පැල වලින් ඇති වූ ඒවාය. බීජ පැල වලින් ලබාගත් ගස්වල ඇති විවිධත්වය නිසා ගුණාත්මයක් හා වැඩි ඵලදාවක් ලබාගැනීමට අවිනිශ්චිත විය හැකිය.

බද්ධ පැල නිපදවා ගැනීම සඳහා අංකුර බද්ධය (පැලැස්තර බද්ධය) හා රිකිලි බද්ධය (කුකුද්ද බද්ධය) යන බද්ධ ක්‍රම දෙකම ප්‍රධාන වශයෙන් යොදාගත හැකිය.

බීජයක් පුරෝහනය වී හටගන්නා පැලයට සති 6 - 8 කදී පමණ රිකිලි බද්ධය කළ හැකිය. නමුත් අංකුර බද්ධය සඳහා ග්‍රාහක පැලය යෝග්‍ය තත්වයට පත් වන්නේ සති 28 - 32 පමණ ගත වූ පසුවය. මෙම බද්ධ ක්‍රම දෙකෙහිම සාර්ථකත්වය 75% පමණ මට්ටමකින් පවත්වා ගත හැකිය.

ග්‍රාහක පැල නිපදවා ගැනීම

බීජ තේරීම

බීජ වශයෙන් යොදාගත යුතු විශේෂිත ප්‍රභේද පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් මේ දක්වා ලබාගෙන නැත. එනිසා ප්‍රමාණයෙන් විශාල බීජ මේ සඳහා භාවිතා වේ. එමඟින් සරු ග්‍රාහක පැලයක් ඉක්මනින් නිපදවා ගත හැක. හොඳින් මෝරා ඇති ගෙඩි වලින් පමණක් බීජ ලබා ගන්නා.

මෙසේ තෝරා ගන්නා බීජයක තිබිය යුතු සාමාන්‍ය බර ප්‍රමාණය ග්‍රෑම් 45 - 50 පමණ විය යුතුය. මෙයට වඩා බර අඩු බීජ පුරෝහනය සඳහා තෝරා නොගත යුතුය.

- ගෙඩි වලින් ඉවත් කළ පසුව බීජ වල ජීව්‍යතාවය ක්‍රමයෙන් අඩුවේ. එනිසා දින 7 ක් ගත වීමට පෙර බීජ සිටුවන්න.
- බීජ හොඳින් සෝදා කැප්ටාන් වැනි දැලිලි නාශක ද්‍රවණයක විනාඩි 5 පමණ කාලයක් ගිල්වා තබන්න.
- බීජ එකවරම පොලිතින් බඳුන්වල සිටුවිය හැකිය. නැතහොත් තවානක සිටුවා දැරීමක් පැල පමණක් පසුව පොලිතින් බඳුන්වල සිටුවිය හැකිය.

බීජ තවාන් තීරණය

තවාන සකසීම ශාකාගාරයක් හෝ වෙනත් එවැනි මඩුවක් තුළ හෝ කළ හැකිය. එසේ නැතහොත් 10% - 30% පමණ ප්‍රමාණයට හිරුඵලිය ලැබෙන ඵලිමහන් ස්ථානයක් යොදා ගැනීමටද පිළිවන.

ඵලිමහන් ස්ථානයක තවාන සකසන්නේ නම්, ජල වහනය දුර්වල ස්ථානවල හෝ අලිගැට පේර ගස් අසල හෝ තවාන් දැමීම සුදුසු නැත.

තවානෙහි තෙතමනය අනවශ්‍ය පරිදි වැඩිවීම සුදුසු නැත. එනිසා වර්ෂා කාලයේ දී ගේජ් 300 පමණ ඝනකම ඇති පොලිතිනයකින් තවාන ආවරණය කරන්න. මෙමඟින් තෙතමනය වැඩිවීම නිසා ලපටි පැලවලට වැළඳිය හැකි

මුල් හා කඳ කුණුවීමේ රෝග පාලනය කරගත හැකිය.

තවත් පාත්තියෙහි පළල මීටරයක් පමණ විය යුතුය. එය අඩුම වශයෙන් සෙ.මී. 20 - 22 පමණ උස් විය යුතුය.

තවතෙහි බීජ සිටුවන මාධ්‍යය තෝරා ගැනීමේදී එමගින් අනවශ්‍ය ලෙස තෙතමනය රඳා නොපවතින ලෙස වග බලා ගන්න. මේ සඳහා ගංඟා වැලි ඉතා සුදුසුය. මෙයට අමතරව ගංඟා වැලි හා කොහුබත් 4:1 අනුපාතයට මිශ්‍රකර ගැනීමෙන් ද ගංඟා වැලි හා ලී කුඩු 2:1 සිට 4:1 දක්වා අනුපාතයට මිශ්‍රකර ගැනීමෙන් ද ලී කුඩු පමණක්ම ද මාධ්‍ය ලෙස භාවිතා කළ හැකිය.

තවත් පාත්තිය මත මාධ්‍යය අතුරා එය කැප්ටන් වැනි දිලීර නාශකයකින් තෙත් කරන්න. මෙමගින් එහි සිටිය හැකි හානිදායක දිලීර විනාශ වේ.

බීජ සිටුවීම:

පරතරය

තවත් පාත්තියෙහි බීජ සිටුවිය යුත්තේ ජේලි දිගේ නිසි පරතරයකට අනුවය. ජේලි දෙකක් අතර සෙ.මී. 20 පමණ ද ජේලිය තුල යාබද බීජ දෙකක් අතර සෙ.මී. 2 - 3 පමණ ද පරතරයක් පවත්වා ගන්න.

සිටුවන ආකාරය

බීජයේ පළලින් වැඩි කෙළවර පහතට සිටින සේ සිටුවන්න. මෙම කෙළවර පැතලි ස්වභාවයක් ගන්නා අතර එහි මැද ප්‍රදේශයේ ඇතුළට වල ගැසී ඇති ආකාරයක් පවතී.

බීජයේ පළලින් අඩු උල් හැඩයක් ඇති කෙළවර ප්‍රදේශයෙන් 1/3 ක කොටසක් කපා එම කැපුම් පෘෂ්ඨය ඉහළට හා පැතලි පෘෂ්ඨය පහළට සිටින සේ සිටුවීමෙන් බීජය පුරෝහණය වීම ඉක්මන් වෙයි. ලපටි බීජ පැලය ඉක්මණින් පිටතට වර්ධනය කර ගැනීමට එයින් ඉඩ සැලසේ.

බීජ සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ මාධ්‍යයෙන් යටවන පරිදි සිටුවන්න. සිටුවූ බීජ මතට තුනී පස් තට්ටුවක් දමන්න. ඉන්පසු පිරිසිදු පිදුරු භාවිතා කර තවත ආවරණය කරන්න.

බීජ පැල තෙරීම

සිටුවූ බීජ වලින් 50% පමණ පුරෝහණය වීමට දින 28 - 37 පමණ කාලයක් ගත වේ. දින 40 - 52 පමණ කාලයේදී බීජ වලින් 75% - 80% පමණ පුරෝහණය වේ. පුරෝහණය සඳහා මීට වඩා වැඩි කාලයක් ගතවන බීජ වලින් හට ගන්නා පැල බොහෝ දුරට දුර්වල තත්වයේ පවතින නිසා ඒවා ග්‍රාහක වශයෙන් යොදා ගැනීම සුදුසු නැත.

බීජ සිටුවීමෙන් පසුව, හොඳින් පුරෝහණය වීම සඳහා තවතේ තෙතමනය නිසි පරිදි පවත්වා ගන්න. පැල මැලවී යාමක් නිරීක්ෂණය කළ විගස, එවැනි පැල ඉවත් කර සුදුසු දිලීර නාශකයක් තවතට යොදන්න.

පොලිතින් බඳුන්

අලිගැට ජේර පැල බඳුන් කිරීම සඳහා සෙ.මී. 20 පමණ විෂ්කම්භයක් ඇති සෙ.මී. 30 පමණ උස් වූ පොලිතින් බඳුන් සකසා ගන්න. මේ සඳහා යොදා ගත යුත්තේ ගේජ් 300 පමණ වූ පොලිතින් ය. පොලිතිනයෙහි වර්ණය කළු හෝ විනිවිද පෙනෙන සුළු හෝ විය හැකිය.

වඩා සිසිල් ප්‍රදේශ වලදී කළු පැහැති පොලිතින් මලුවල බීජ හෝ බීජ පැල සිටුවීමෙන් පැලවල වර්ධනය පමාවීම අඩුකර ගත හැකිය.

බඳුන් මිශ්‍රණය

සාමාන්‍යයෙන් භාවිතා කරනු ලබන බඳුන් මිශ්‍රණය සකස් කර ගැනීම සඳහා මතුපිට පස්, වැලි හා කොම්පෝස්ට් සමාන ප්‍රමාණ වලින් මිශ්‍ර කරගනු ලැබේ. නමුත් මේ සඳහා වෙනත් මිශ්‍රණ වුවද සකස් කරගත හැකිය. වඩාත් යෝග්‍ය බඳුන් මිශ්‍රණය වන්නේ මතුපිට පස්, වැලි හා කොම්පෝස්ට් 1:2:3 අනුපාතයට මිශ්‍රකර ගැනීමයි. මෙම මිශ්‍රණයේ සිටුවන ලද බීජ පැලවල වර්ධනය වේගවත් කිරීම පිණිස වෙළඳපොලෙන් ලබාගත හැකි නයිට්‍රජන්

අධික දියර පොහොර මිශ්‍රණයක් ජලයේ දියකර මෙම පැලවලට සහියකට වරක් බැගින් ඉසීම ප්‍රයෝජනවත්ය. මීට අමතරව හයිට්‍රජන්, පොස්පරස් හා පොටෑසියම් අඩංගු පොහොර මිශ්‍රණයකින් පැලයකට ග්‍රෑම් 1 -2 පමණ බැගින් මාසයකට වරක් බඳුන් වලට යෙදීම ද සුදුසුය.

පැල බඳුන් කිරීම

බීජ පැල වී සති 2 -3 පමණ ගත වූ පසුව පොලිතින් බඳුන්වල සිටුවන්න. තවතේ ඇති පැල සමහරකට මුල් කුණුවීමේ රෝගය වැළඳී තිබුණහොත් බඳුන්වල සිටුවීමෙන් පසුව වුවද මෙම පැලවලට රෝග බෝවීමට ඉඩ තිබේ. එනිසා, තවත් පැල දිලිර නාශක ප්‍රවණයක විනාඩි 5 පමණ ගිල්වා සිටුවීම වඩා සුදුසුය.

පැල සිටුවන ලද පොලිතින් බඳුන් දින 10- 14 පමණ කාලයක් ගතවන තෙක් පැල බඳුන් කරනු ලැබූ මඩුව තුලම ගබඩා කර තබන්න. ඉන්පසු දැල් ගැසූ මඩුවක් වෙත ගෙන ගොස් තැන්පත් කරන්න.

පැල බඳුන් කර සති 6 - 8 පමණ ගතවූ පසුව රිකිලි බද්ධය සඳහා සුදුසු තත්ත්වයකට පත් වේ. මෙසේ බද්ධ කිරීම සඳහා වඩාත්ම යෝග්‍ය අවස්ථාව වන්නේ පැලයේ කඳේ වර්ණය රතු පැහැයේ සිට කොළ පැහැයට හැරෙන අවස්ථාවේදීය. මෙවැනි පැලයක් මේ අවස්ථාව වනවිට සෙ.මී. 20 - 30 පමණ උස් වී තිබේ.

බද්ධ කිරීම

අනුප් නෝරා ගැනීම

තෝරා ගත් මව් ගස් වලින් අනුප් වශයෙන් ලබා ගන්නා රිකිලි කපාගත යුත්තේ සෘජුව වර්ධනය වන හොඳින් හිරු එළියට නිවාරණය වූ අතු වලිනි. තෝරා ගන්නා රිකිල්ලෙහි කෙළවර ඇති පත්‍ර හොඳින් මෝරා තද කොළ පැහැතිව තිබීම වැදගත් ය.

බද්ධ කිරීමේ ක්‍රම

1. ළපටි අංධියේ කුකුළු බද්ධ කිරීම

බීජ පැලයෙහි පළමු පත්‍ර දෙක ඇතිවූ පසු එම බීජ පැලය බීජ පියලි මට්ටමේදී කපා ඉවත් කරන්න. ඉන්පසු ළපටි කඳේ පහළට පැලීමක් කරන්න. එම කඳේ විෂ්කම්භයට සමාන හෝ මදක් කුඩා වූ හෝ රිකිල්ලක් අනුප්‍රය සඳහා තෝරා ගන්න. පුපුරා වැඩීමට ආසන්න අංකුර සහිත මෙම රිකිල්ල කුකුළු බද්ධයට සුදානම් කරන ආකාරයට පහල කෙලවර කුකුළුකුයක් ලෙස කපා, ග්‍රාහක කඳේ පැල්මට මනා ලෙස ඇතුළු කරන්න. රිකිල්ල කුඩා නම් මෙම ග්‍රාහක කැපුමේ පසෙකට රිකිල් තල්ලු කර සවිකරන්න. බද්ධ පටි වලින් වෙලිම අවශ්‍ය නැත. මෙම ක්‍රමය සඳහා වැලි තවානෙන් ගලවා ගත් ලපටි බීජ පැල අත්ල මත දැරා සිටියදීම බද්ධ කර නැවුම් බද්ධ පැලය ප්‍රවේශමෙන් පොලිතින් මලුවල සිටුවාගෙන ප්‍රෝපගේටරයක් තුල තැන්පත් කළ යුතුය. ජලය යෙදීම ප්‍රවේශමෙන් ඉටුකළ යුතු වන්නේ බද්ධ සංධිය, බීජ පියලි හා පස මට්ටමට ඉතා ආසන්නව ඇති නිසා දිලිර ආදිය ඇතුළු වී කුණුවී යාමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි හෙයිනි. මෙවැනි දිලිර හානි පාලනය කිරීමට දිලිර නාශක (තිරාමි වැනි) ප්‍රවණයක් දින කීපයකට වරක් බැගින් යෙදීම සුදුසුය.

මෙම බද්ධ පැලවල දක්නට ලැබෙන එක් දුර්වලතාවයක් නම් පළමු වසර තුළදී ග්‍රාහකයෙන් විශාල වශයෙන් රිකිලි මතු වීමයි. මෙම රිකිලි බීජ පියලි අතරින් මතු වන නිසා නිරතුරුවම ඒවා ඉවත් කිරීම සඳහා අවධානයෙන් සිටිය යුතුය. නැතිනම් අනුප්‍රය යටපත් වී ග්‍රාහකයේ රිකිලි ප්‍රමුඛව වැඩීමට ඉඩ තිබේ.

සාමාන්‍ය ආකාරයට බද්ධ කිරීම

මේ සඳහා කුකුළු බද්ධ ක්‍රමය යොදා ගනී. බීජ පැල පොලිතින් මලුවල සිටුවා සති 6 කට පමණ පසුව බද්ධ කළ හැකිය. නමුත් මේ සඳහා පැලැස්තර බද්ධ ක්‍රමය යොදා ගැනීමට

අදහස් කරන්නේ නම් මෙම ග්‍රාහක පැලවල වයස මාස 5 - 6 පමණ වියයුතු අතර කඳු පැන්සලයක තරම් මහත් විය යුතුය. පැලැස්තර බද්ධය දැනට ජනප්‍රිය නැත. වඩාත් පහසු හා සාර්ථක බද්ධ ක්‍රමය වන්නේ කුකුළු බද්ධයයි.

මේ සඳහා වසරේ ඕනෑම කාලයකදී අලිගැට පේර අනුප්‍රාප්ත ලබාගත හැකිය. අනිකුත් පළතුරු බෝගවල මෙන් නොව අලිගැට පේර මල් වාරයේ දී පවා මල් කිහිපයක් සහිත රිකිලි කොටසක් ඉවදි අනුප්‍රාප්ත ලෙස යොදාගෙන බද්ධ කළ හැකිය. අලිගැට පේර මල් පොකුර සාමාන්‍යයෙන් මල් හා ඵල හටගත් විට රිකිලි දමා අළුතින් ශාඛාවක් බවට වර්ධනය වන නිසා මේ මල් පොකුරු කොටස් පවා අනුප්‍රාප්ත ලෙස කුකුළු බද්ධය සඳහා යොදාගත හැකිය.

ප්‍රජප්ති අවධියේ බද්ධ කිරීම හා සාමාන්‍ය කුකුළු බද්ධය සැසඳීම:

බද්ධ ක්‍රමය	බීජ පැල වයස	විශේෂ කරුණු
1. ප්‍රජප්ති අවධියේ කුකුළු බද්ධය	සති 2-3	පහසුය. ඉක්මන්ය. ග්‍රාහකයන් මතු වන රිකිලි ඉවත් කළ යුතුය.
2. සාමාන්‍ය කුකුළු බද්ධය	සති 6 ට	නඩත්තුව පහසුය. පසු බද්ධ පැල නිපදවීමට වැඩි කලක් ගතවේ.

බද්ධ කරන ලද පැල, පළමු සති කිහිපය ප්‍රාප්තවීමට පෙර තුල තැන්පත් කර හොඳින් රැකබලා ගැනීම වැදගත් වේ.

බීජ සිටුවීමේ අවස්ථාවේ සිට පැලයක් බද්ධ කර සෞඛ්‍යයේ සිටුවීමට සුදුසු තත්ත්වයකට පත්වීම සඳහා සාමාන්‍යයෙන් උපරිමව මාස 6 පමණ කාලයක් ගතවේ.

කෞතුක සැකසීම

ඉඩම ශුද්ධ කර පළමුව සුදුසු පස් සංරක්ෂණ ක්‍රමයන් යොදන්න. බුරුල් පස්ක නම් සෙ.මී. 60x60x60 ප්‍රමාණයේ දී තද පස්ක නම් මෙයට වඩා ප්‍රමාණයේ වලවල් සකසා ගන්න.

පැල සිටුවීමට සති 2 පමණ පෙර මතුපිට පස් සහ හොඳින් දිරාපත් වූ කොම්පෝස්ට් පොහොර යොදා මෙම වලවල් පුරවා ගන්න. පැල සිටුවීමට දින 2 පමණ පෙර, වලකට යෙදිය යුතු මූලික පොහොර ප්‍රමාණය ද යොදා පස් සමඟ හොඳින් කලවම් කරන්න.

ඉඩම බැවුම් සහිත නම් පැල සිටුවිය යුත්තේ සමෝච්ච දිගේය.

පරතරය

මීටර් 6.5 - 8 දක්වා පේලි හා පැල අතර පරතරය යොදාගත හැකිය. මේ අනුව හෙක්ටයාරයකට පැල 155 - 235 පමණ සංඛ්‍යාවක් සිටුවිය හැකිය.

අඩු පරතරයකින් වගා කළ විට වසර 6-8 පමණ වනතෙක් ගස් වලින් වැඩි අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිය. නමුත් වියට පසු සමහර විට යාබද ගස්වල අතු එකිනෙක සමඟ ගැටීමට පටන් ගන්නා නිසා අනවශ්‍ය ලෙස වැඩෙන අතු කෙටි කර ගස් පුහුණු කළ යුතුය.

අලිගැට පේර උයන් පිහිටුවීම

අලිගැට පේර වගාවන් පිහිටුවීමේදී ක්‍රම කිපයකට පැල සිටුවිය හැකිය.

- i. සමවතුරු ක්‍රමය: පේලි අතර හා පැල අතර සමාන පරතරයක් පවතින සේ සිටුවීම.
- ii. ඍජු කෝණාග්‍රාකාර ක්‍රමය: මෙහිදී පේලි දෙකක් අතර පරතරය පැල දෙකක් අතර පරතරයට වඩා වැඩිපුර ලබාදෙන අතර පැල සිටුවන ස්ථාන ඍජු කෝණාග්‍රාකාර ක්‍රමයට ස්ථාන ගත කෙරේ.

- iii. ත්‍රිකෝණ ක්‍රමය: පේලියෙහි ඇති පැල 2 ක් අතරට යාබද පේලියෙහි පැලය ස්ථානගත වන සේ පැල සිටුවනු ලැබේ. සෙසු ක්‍රම වලට වඩා වැඩි පැල සංඛ්‍යාවක් හෙක්ටයාරයකට සිටුවිය හැකිය.
- iv. මාවත් ක්‍රමය : මාවතක දෙපස පේලි ආකාරයට දිස්වන සේ පැල පේලිය තුළ අඩු පරතරයකින් පේලි 2 අතර පරතරය වැඩි වනසේත් පැල සිටුවීම කළ හැකිය.

අතුරු බෝග වගාව:

අලිගැට පේර වගාවේ පළමු වසර 4-5 තුළදී අතුරු බෝග වගාකළ හැකිය. මේ සඳහා යොදා ගන්නා බෝග වර්ග අලිගැට පේර සමඟ තරගකාරී නොවිය යුතුය. මේ සඳහා පහසුවෙන්ම ඵලදායී බෝග, ධාන්‍ය බෝග හෝ සමහර පළතුරු බෝග යොදාගත හැකිය. කන්න බෝග වර්ග බොහොමයක් මේ සඳහා සුදුසුවන අතර එය අලිගැට පේර පැලවල වර්ධනයට ද උපකාරී වේ.

කෙසේ වුවද අලිගැට පේර වගාව තුළ පළතුරු බෝග වර්ග අතුරු වගා ලෙස යොදා ගැනීමේදී කල්පනාකාරීව සැලසුම් කරගත යුතුය. අලිගැට පේර ගස හා තරගකාරීව වැඩෙන වෙනත් බහු වාර්ෂික බෝග මේ සඳහා සුදුසු නැත. පැපොල්, කෙසෙල්, අන්නාසි, වැල්දොඩම්, මිටි ඇඹරැල්ල වැනි බෝග මේ සඳහා වඩාත් සුදුසුය. පැතිරී බෝග තිරුවලිය ප්‍රිය කරන නිසාත්, අඹ වැනි බෝග විශාල වී අලිගැට පේර ගස් සමඟ තරග කරන නිසාත් අතුරු බෝග ලෙස යොදා ගැනීම සුදුසු නැත.

අන්නාසි දෙපේලි දෙකක් පමණ වුවද අලිගැට පේර පේලි 2 අතර සිටුවිය හැකිය.

කෙසේ වුවද අතුරු වගාව නඩත්තු කිරීමට බලාපොරොත්තු වන මට්ටම, යෙදවුම් ප්‍රමාණය වැනි කරුණු අනුව, මෙම අතුරු බෝග පැල අතර පරතරය තීරණය කරගත යුතුය. අතුරු බෝග සඳහා ජල සම්පාදනය, පොහොර

යෙදීම, රෝග හා පළිබෝධ පාලනය සඳහා ද නිසි පියවර ගත යුතුය. අතුරු බෝග හැකි තරම් අලිගැට පේර පේලි 2 ක් අතර මැදට වනසේ පිහිටුවීම වඩා සුදුසුය.

අලිගැට පේර වගාවන් අතුරු බෝගයක් ලෙස වයස් ගතවූ පොල් වගා තුළද පිහිටුවිය හැකිය. වයස අවුරුදු 30 ඉක්මවූ පොල් වගාවක් තුළ පොල් ගස් පේලි 2 අතර මැදින් අලිගැට පේර පැල මීටර් 6.5 - 8 පරතරයට තනි පේලියක් ලෙස පිහිටුවා ගත හැකිය.

වයස අවුරුදු 30 අඩු වූ පොල් වගාවක් තුළ හෝ අළුතින් ම සිටුවූ පොල් වගාවක් තුළ අලිගැට පේර වගාවක් අතුරු වගාවක් ලෙස ආරම්භ කිරීම සුදුසු නොවේ. එවිට පොල් වගාව තුළ පවතින සෙවන නිසා අලිගැට පේර ගස් සිහින් වී උස යාම වැඩිවීමෙන් ගස දුර්වල වීමත්, ඵලදාව පමා වීමත්, අඩු අස්වැන්නක් ලැබීමත් සිදුවිය හැකිය.

පැල සිටුවීම:

වර්ෂා කාලය ආරම්භයට සති කිහිපයකට පෙර පැල සිටුවන්න. පැල සෘජුව වර්ධනය වීමට සැලැස්වීම සඳහා එය අසලින් ආධාරකයක් සිටුවා පැලය එයට තබා ප්‍රවේශයෙන් ගැට ගසන්න. ඉන්පසු මනා ලෙස කොළ අතු ආධාරයෙන් සෙවනක් සපයන්න. පැලය අවට පස වියළී යාම වලකා ගැනීම සඳහාත්, වල් පැළෑටි පාලනය කර ගැනීම සඳහාත්, වියලි තණ කොළ හෝ පිදුරු වැනි ද්‍රව්‍යයකින් වසුනක් යොදන්න. පැල හොඳින් වර්ධනය වන තෙක් වියලි කාලයේදී ජලය සපයන්න.

උල් පැලැටි පාලනය:

අලිගැට පේර ගස අවට ප්‍රදේශය තුළ හොඳින් වල් පැළෑටි පාලනය කරන්න. වගාවේ ගස් පේලි අතර ඇති වල් පැළෑටි විසි කැන්නකින් වරින් වර කපා දමන්න.

පොහොර යෙදීම

එළ නොදරන ශාක සඳහා

යෙදිය යුතු යුතු අවස්ථාව	එක ගසකට යෙදිය පොහොර ප්‍රමාණය (ග්‍රෑම්) යූරියා රොක් පොස්පේට්	මියුරියේට් ඔක් පොටෑෂ්	
පැල සිටුවීමට දින 2 ට පමණ පෙර	115	230	105
මාස 6 කට පසු	60	115	55
මාස 12 කට පසු	60	115	55
ඉන්පසු වසර පහා අමතර යෙදිය යුතු පොහොර ප්‍රමාණය	60	115	55
වසරකදී ගසට යෙදිය යුතු උපරිම පොහොර ප්‍රමාණය			
	355	680	320

එළ දරන ශාක සඳහා

වසරකට යෙදිය යුතු පොහොර ප්‍රමාණය	705	1360	635
---------------------------------	-----	------	-----

රසායනික පොහොර යොදන අවස්ථාවේදී පස් තෙතමනය පැවතිය යුතුය. වසරකට යෙදිය යුතු පොහොර ප්‍රමාණය කොටස් වශයෙන් වෙන්කර, අවස්ථා දෙකකදී හෝ තුනකදී, යොදන්න.

රසායනික පොහොර යෙදීමට අවම වශයෙන් සති 2 කට පමණ පෙර එක් ගසකට බොලමයිට් කි.ග්‍රෑම්. 2 පමණ බැගින් යොදන්න. රසායනික පොහොර වලට අමතරව හැකි සෑම විටකදීම දිරාපත්වූ කාබනික පොහොර ගස වටා යෙදීම ඉතා සුදුසුය.

යෙදිය යනු අපස්ථා

වඩා සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබාගැනීම සඳහා පොහොර යෙදිය යුත්තේ ගසේ මල් හට ගැනීමට පෙර හා ඵල හටගෙන මසක් පමණ ගතවූ පසුව යන අවස්ථා දෙකෙහි දීය.

යෙදිය යනු ආකාරය

ගසේ අතු විහිදී ඇති දුර ප්‍රමාණය දක්වා වූ ප්‍රදේශය තුලට ගස වටා පොහොර විසුරුවා හැර ප්‍රවේශමෙන් පස් සමඟ කලවම් කරන්න.

ජල සම්පාදනය :

වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා ගසට ජල හිඟයක් ඇති නොවීමට වග බලා ගන්න. මල් හා ගෙඩි හට ගැනීම ආරම්භ වන අවස්ථාවන්හි දීත්, ගෙඩිවල වර්ධනය හා මේරීම සිදුවන අවස්ථාවන්හිදීත් අවශ්‍ය තරම් පස් තෙතමනය පැවතීම වැදගත්ය. පස ඉක්මනින් වියළී යාම වලකා ගැනීම සඳහා ගස අවට ප්‍රදේශයේ වසුනක් යොදන්න.

තරමක වියළි කාලගුණයක් පවතින ප්‍රදේශවල අලිගැට පේර වගාකර ඇති විට, ජල සම්පාදනය කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ලක් යොමු කරන්න.

පහණ කිරීම හා කප්පාදු කිරීම

පැලය සිටුවීමෙන් පසුව එයට මනා හැඩයක් ලැබෙන ආකාරයට සකස් කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කරන්න. ගස ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන විට පොළොව සමඟ ස්පර්ශ වන අතු ද දුර්වල අතු ආදිය ද කපා ඉවත් කරන්න. හැම දිසාවකටම ගසේ අතු විහිදීමට සලස්වන්න. පස මතුපිට සිට කඳේ මීටරයක් පමණ උසක් දක්වා යනතුරු අතු වලින් තොරව පවත්වා ගන්න.

පාලන කටයුතු සහ අස්වැන්න නෙලීම, අපහසු මට්ටමක් දක්වා ගස වර්ධනය වී ඇති විට, ගසෙහි ඉහල අතු ඉවත් කර එහි උස මීටර් 4 1/2 - 5 1/2 පමණ මට්ටමකින් පවත්වා ගන්න. නමුත් මෙවැනි ගස් ඉතා ඉක්මණින් නැවත උස්වීමට පටන් ගන්නා නිසා වසර කිහිපයකට වරක්, එම මට්ටමෙන් උස පාලනය කරන්න.

යාබදු ගස්වල අතු පහර එකිනෙක සමඟ ගැටීමට පටන් ගන්නා අවස්ථාවේදී වගාවේ සමහර ගස් ඉවත් කිරීමට පියවර ගන්න.

ගසෙත් ඇතට විහිදී යන අතු ගස් 2 අතර පරතරයෙන් අඩක් පමණ දුරට වැඩෙන විට කපා දමන්න. වසර 1-2 කට වරක් මෙලෙස කප්පාදු කරන්න. දිරාගිය හා එකිනෙක හරස්වන අතු ප්‍රධාන කඳට ඉතාම ආසන්නව කපා ඉවත් කර එම තුවාලයට දිලිර නාශක සහිත ආලේපයක් ගල්වන්න. උදා: සන්තාර්.

කෘමි පාලනය

අලිගැට පේර පැල අවධියේදීද කෘමි හානි වලට භාජනය වෙයි. ඉතා කුඩා කුරුමිණියන් විසින් මෙම හානිය ඇති කරන අතර පැල මැරීයාම දක්නට ලැබේ. එසේම වැඩුණු ගස්වල අතු වල කඳේ සුදු පැහැති පිටි වැනි ද්‍රව්‍ය සහිත සිදුරු දක්නට ලැබේ. මේ නිසාද අතු මැරී යාම සිදුවේ. ඇමිබ්‍රෝසියා කුරුමිණියන් ද සයිලොසැන්ඩ්ස් කුරුමිණියන් ද මෙලෙස හානිකරන බව සොයාගෙන තිබේ.

පාලනය:

- තවත් බඳුන්වල ඇති පැලවලට ගිණුරාඩන් වැනි කෘමි නාශකයක් යොදන්න.
- තවත් බඳුන්වල ඇති පැලවල කඳ මත කෘමිනාශකයක් තවරන්න.
- වැඩුණු ගස්වල හානි වූ අතු ඊකිලි කපා පුළුස්සා දමන්න. අස්වැන්න නෙළු පසු වියළී ගිය හා මෙලෙස හානි වූ අතු කපා පුළුස්සා දමා ගස පිරිසිදු කර තබන්න. අළුතින් ඊකිලි ඇතිවන විට කෘමි නාශකයක් ඉසින්න.

පළතුරු මැසි විශේෂ

පළතුරු මැසි හානිය නිසා ගෙඩිවල මතුපිට ප්‍රදේශයට පමණක් හානි ඇති වේ. ගෙඩිය තුල කිටයා වර්ධනය වන්නේ කලාතුරකිනි. ගෙඩියේ හානි වූ ස්ථානවල කැලල් හටගන්නා නිසා වෙළඳ අගය අඩු විය හැකිය. දරුණු හානියක් පවතින්නේ නම්, අඹ වැනි බෝග සඳහා මෙන් ෆෙරෝමෝන් නම් රසායනික ද්‍රව්‍ය යොදා උගුල් කිහිපයක් වගාව තුල ඵල්ල තබන්න.

ගෙඩි හට ගන්නා අවස්ථාවේ සිට අස්වනු නෙලීම සිදුවන කාලය තෙක් මෙම උගුල් පවත්වාගෙන යන්න. හානිවූ ගෙඩි හා ගැට සියල්ලම නිරතුරුවම එක්රැස් කර වලලා දමන්න.

රෝග පාලනය

මල් කෂණවීම

ෆයිටොප්තෝරා සිනමෝමි නම් පාංශු දිලිර නිසා හටගත හැකි දරුණු රෝගයකි. දිලිරය පසේ ජීවත් වෙමින් අළුත් මුල් වලට හානි පමුණුවයි. ඒ නිසා ගස්වල අස්වැන්න අඩුවේ. දරුණු හානියක් පවතින විට ගස මැරී යයි.

පාලනය

පසේ ජල වහනය දියුණු කරන්න. රබර් වගාවන් අසල අලිගැට පේර වගාව ආරම්භ නොකරන්න.

පර්මොසෝල් ෆෝටේ වැනි දිලිර නාශකයක් ගස වටා ඇති ප්‍රදේශයේ පස තෙත්වන සේ යොදන්න. පොටෑසියම් පොස්ෆොරේට් නම් රසායනික ද්‍රව්‍ය ගසේ කඳට එන්නත් කරන්න. මේ සඳහා ගස් වලට එන්නත් කරන සිරින්ජයක් අවශ්‍ය වේ.

අනතුරු කෘමි නාශ රෝගය

උණුසුම් තෙත් කාලගුණික තත්ත්වය යටතේදී ගෙඩි හා පත්‍රවලට හානි පැමිණ විය හැකි රෝගයකි. තඹ අඩංගු දිලිර නාශකයක් ගෙඩි හට ගැනීම ආරම්භ වූ අවස්ථාවේ සිට කිහිපවරක් යෙදීමෙන් පාලනය කරගත හැකිය.

ෆෙඩ් කෂණවීම

අස්වැන්න නෙලා ගැනීමෙන් පසු ගෙඩි වලට වැළඳිය හැකි රෝගයකි. දිලිර ගණනාවක් නිසා මෙය හට ගනී. නෙලාගත් ගෙඩිවල නටුව ආසන්න ප්‍රදේශයෙන් පිට පොත්ත හා මදය කුණුවීමට පටන් ගනී.

මෙම රෝගය පාලනය කර ගැනීම සඳහා නටුව ද සමඟ ගෙඩි නෙලා ගන්න. නෙලාගත් ගෙඩි සුදුසු දිලිර නාගක ප්‍රවණයක ගිල්වා වෙළඳපොල වෙත යවන්න. හානිවූ ගෙඩි එක්රැස් කර වලලා දමන්න.

මල් හට ගැනීම හා පරාගනය

සිටුවන ලද රෝපණ ද්‍රව්‍ය (බද්ධ/බීජ පැල) වගාකර ඇති ස්ථානය, කාලගුණය, ප්‍රභේදය සහ පසුගිය වසරේ ලබා දුන් අස්වැන්න වැනි කරුණු මත අලිගැට පේර ගසක මල් හට ගැනීම තීරණය වේ. බද්ධ පැලයක් සිටුවා වසර 3 කදී පමණ පළමු වරට මල් හට ගනී.

මල්වල ක්‍රියාකාරිත්වය අනුව ප්‍රධාන කාණ්ඩ දෙකකට අලිගැට පේර ගස බෙදා තිබේ.

මෙයින් **“ඒ දර්ශයට”** අයත් ගසවල මල් විවෘත වූ දින උදේ වරුවේ එහි ස්ත්‍රී ලිංගික කොටස් ක්‍රියාකාරී වන අතර, මෙම කාලය තුළදී වෙනත් මල් වලින් පිටවන පරාග කලංකය මත රඳවා ගෙන පරාගනය සම්පූර්ණ කරගත හැකිය. නමුත් මෙම මල්වල පිරිමි අවයව එනම්, පරාග ධානි ක්‍රියාකාරී බවට පත්වන්නේ පසු දින සවස් වරුවේ දීය.

“බී දර්ශයට” අයත් වන ගස වලට අයත් මල් වල ස්ත්‍රී ලිංගික කොටස් ක්‍රියාකාරී වන්නේ සවස් වරුවේ මල් විවෘත වූ විටය. එවැනි මල්වල පරාගධානි මඟින් පසු දින උදය වරුවේදී පරාග මුදා හරී.

මෙම කාණ්ඩ ඉතා පැහැදිලි ලෙසින් වෙන්වීම සඳහා වඩාත් හිතකර පාරිසරික තත්ව වන්නේ දිප්තිමත් හා උණුසුම් දිවා කාල වේ. එවිට ස්ත්‍රී හා පුරුෂ අවස්ථා පැහැදිලිවම වෙන්වීම නිසා එකම කාණ්ඩයේ අලිගැට පේර ගසක් හෝ ගස් ඇතිවිට පරාගනය සාර්ථක නොවේ. එවිට එල හටගැනීම සිදු නොවේ. උණුසුම් වියළි ප්‍රදේශ වල අලිගැට පේර ගස් හොඳින් වැඩුණ විටදී වුවද ගෙඩි හට නොගැනීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ මේ තත්වයයි. ඒ නිසා ඒ හා බී කාණ්ඩ දෙකටම අයත් ප්‍රභේද මිශ්‍රව සිටුවීම

හෝ දේශීය බීජ පැල කීපයක් ද ඒ සමඟ සිටුවීම මඟින් මෙම තත්වය මඟහරවා ගත හැකිය.

සිසිල් හා වලාකුළු සහිත සෙවන වූ පාරිසරික තත්ව ඇති ප්‍රදේශවලදී අලිගැට පේර වල ස්ත්‍රී හා පුරුෂ අවස්ථා එකම අවස්ථාවේදී ක්‍රියාකාරීව පැවතිය හැකි නිසා ස්ව පරාගනය වීම සිදුවිය හැකිය. එවිට තනි ගසක් තිබුණද හොඳින් එල දරනු ඇත.

කෙසේ වුවද ප්‍රභේද කීපයක් සිටුවා ගැනීමෙන් මෙම අවදානම නැතිකර ගත හැකිය.

ඉතා වියළි හා උණුසුම් කාලවලදී පිපෙන අලිගැට පේර මල් වල පරාග වියළියාම නිසාද පරාගනය සාර්ථක නොවේ. එහෙයින් එවැනි පරිසරවලදී අලිගැට පේර ගස් වලට සෙවනක් ලැබෙන සේ පරිසරය සකස් කිරීම යෝග්‍ය වේ.

මෙම ක්‍රියාවලිය නිසා එකම අලිගැට පේර ප්‍රභේදයක ස්වභාවිකවම ස්වපරාගනය වීම සීමාවී තිබේ. ඒ නිසා වගාවක හොඳින් ගෙඩි හට ගැනීමට නම් මෙම ආකාර දෙකටම අයත් ගස් එහි සිටුවීම වඩා හිතකරය.

කෙසේ වුවද ඉතා කලාතුරකින් ස්ව පරාගනය සිදුවන මල් හටගන්නා ගස දක්නට ලැබේ. මෙවැනි එක් ගසක් සිටුවා ගැනීම මඟින් පමණක් වුවද එහි හොඳින් ගෙඩි හට ගනී. එනිසා මෙවැනි ගසක් හඳුනා ගත් විට එහි අංකුර හෝ රිකිලි බද්ධ පැල නිපදවා ගැනීම සඳහා යොදා ගැනීම අතිශයින් වැදගත්ය.

සුළං බාධක

අප රටේ බහුල වශයෙන් වගා කරනු ලබන අලිගැට පේර වර්ග සඳහා මල් සහ එල හටගන්නා අවස්ථාවේදී වායු ගෝලයේ වැඩි ආර්ද්‍රතාවයක් තිබිය යුතුය. තද සුළං පවතින ප්‍රදේශවල වායු ගෝලයේ ආර්ද්‍රතාවය අඩුවේ. මල් වියළී යයි. පරාගනයටද බාධා ඇති වේ. එසේම බොහෝ ගෙඩි වැටීයාමට ද තද සුළං හේතුවක් වේ. ඒ නිසා තද සුළං පවතින ප්‍රදේශවල අලිගැට පේර වගාවන් ආරක්ෂා කර

ගැනීම සඳහා සුළු බාධක ඇති කිරීම වැදගත් ය.

අස්වනු ගැලීම

අලිගැට පේර ගෙඩි ගසේ තිබියදී ඉදිම සිදු නොවේ. ගසේ මල් හට ගැනීම සති 4 -6 පමණ කාලයක් තුළ සිදුවේ. එනිසා බොහෝ ගස්වල විවිධ වර්ධන අවස්ථාවල ඇති ගෙඩි දක්නට ලැබේ. ඒ නිසා බොහෝ ගස්වල ඵලදාව එකවර නෙලා ගැනීම අපහසුය. ප්‍රභේද අනුව ද කෘෂි දේශගුණික කලාප අනුව ද අලිගැට පේර වාරය දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශ වල ඇති වන්නේ වසරේ විවිධ අවස්ථා වලදීය.

අප රටේ අලිගැට පේර ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළඳ පොල වෙත ළඟා වෙන්නේ මැයි මස මැද භාගයේ පමණ සිට අගෝස්තු මස මුල් භාගය පමණ දක්වා කාලය තුලය. විශේෂයෙන් ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මෙම පළතුරු වෙළඳ පොලට ලැබෙන්නේ උඩරට හා ඌව ප්‍රදේශ වලිනි.

ගෙඩි නෙලා ගැනීමට සුදුසු තත්ත්වයකට පත් වීමට ගතවන කාලය ප්‍රභේද අනුව ද වෙනස් වේ. නිසි මට්ටමට මෝරා ඇති ගෙඩි නෙලා ගත් විට සතියකදී පමණ ඉදිමට පටන් ගනී. එසේම ගෙඩිවල හැකිවණු ස්වභාවයක් ද ඇති නොවේ. පොත්තෙහි දිලසෙන ස්වභාවය ඉවත්වීම, ගෙඩි හොඳින් වැඩි තිබීම, පොත්තේ ඇති වා සිදුරු ඉස්මතු වී පෙනීම, සමහර ප්‍රභේද වල බීජයේ සෙලවෙන හැඩ, මාංසලයේ ක්‍රමි පැහැති වර්ණය වැනි ලක්ෂණ අනුව ගෙඩි නෙලීමට සුදුසු තත්වයට පත්වී ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය.

හොඳින් පැසි ඇති ගෙඩි නෙලා ගත යුත්තේ නටුවේ කොටසක් ද සම්බන්ධ වී පවතින ආකාරයටය. මෙමඟින් නෙලා ගත් ගෙඩි කුණුවීමට ඇති ඉඩකඩ අඩුය.

මේ අන්දමට ගෙඩි නෙලා ගැනීම සඳහා මුවහත් පිතියක් වැනි දෙයක් දිග ලියක කෙලවරට සවිකර එයට පහළින් රෙදි හෝ වෙනත් එවැනි ද්‍රව්‍යයකින් සාදා ගන්නා මල්ලක් යොදා ගන්න. මෙමඟින් ගෙඩිවලට තුවාල වීම

වලකී. නෙලාගත් ගෙඩි තද සුර්යාලෝකයට නිරාවරණය නොකරන්න. ගෙඩි නෙලා ගැනීම උදය වරුවේ දී පිහි සිඳිගිය විට සිදු කරන්න.

නෙලා ගන්නා විට නටුව ගැලවී ඇති ගෙඩි වල ඉදිම ආරම්භ වන විට, නටුව සවි වී තිබූ ප්‍රදේශය ආසන්නයෙන් කුණු වීමට ඉඩ තිබේ. මෙවැනි ගෙඩි සාර්ථකව ගබඩා කර තබා ගැනීමටද අපහසුය. මෙය වලක්වා ගැනීම සඳහා 4% සාන්ද්‍රණයකින් යුත් කොන්ඩිස් ඌවණයක ගෙඩියේ නටුව සවිවී තිබූ ප්‍රදේශය ගිල්වා තබන්න.

පැරණි ගස් පුනරුත්ථාපනය

ඵලදාව අඩු හා ගුණාත්මයෙන් අඩු ඵල නිපදවන අලිගැට පේර ගස් මුදුන් බද්ධය මඟින් පුනරුත්ථාපනය කළ හැකිය. මේ සඳහා පළමුව අනවශ්‍ය ගස පොළොව මට්ටමේ සිට මීටරයක් පමණ උසකින් කපා දමන්න. එම කැපුම් තුවාලයට දිලිර නාශක ආලේපයක් යොදන්න. මාස කිහිපයකට පසු එම ඉතිරි කඳෙන් ඇතිවන සරු රිකිලි ගස වටා පැහිරෙන ලෙස තෝරාගෙන ඒවාට උසස් ආරයේ අලිගැට පේර ප්‍රභේද වලින් රිකිලි බද්ධය කරන්න. ඉන්පසු ගසේ විශාලත්වය අනුව සාර්ථක බද්ධයන් 2-3 ඉතිරි කර ඉතිරි රිකිලි සියල්ල කපා ඉවත් කරන්න. සාර්ථක වූ බද්ධ රිකිලි මනා ලෙස පැහිරී වැඩෙන ලෙස පුහුණු කරගන්න. මෙම නව බද්ධයන් වැඩි වසර 2 ක් පමණ කාලයකදී ඵල දැරීම ආරම්භ වේ.

වෙළඳ පොල වෙත යැකීම

නෙලාගත් අලිගැට පේර ගෙඩි වලින් නටු ගැලවීම නො කරන්න. නටුව ගෙඩියට සවිවී ඇති කොටස එසේම පවතින පරිදි එහි ඉතිරි කොටස මුවහත් පිතියකින් කපා ඉවත් කරන්න. තුවාල වූ සහ ලප කැලැල් සහිත ගෙඩි තෝරා ඉවත් කරන්න. පිරිසිදු රෙදි කැබැල්ලකින් ගෙඩි පිසදමා, ගෙඩිවල ප්‍රමාණය අනුව ශ්‍රේණි කරන්න. මෙලෙස ශ්‍රේණි කිරීම විශේෂයෙන් වැදගත් වන්නේ අපනයන වෙළඳ පොල වෙත යොමු කරන විටදීය.

ඇසිරීම හා ප්‍රවාහනය

සෑම ගෙඩියක්ම කඩදාසි කැබලි වල දවවා සිදුරු සහිත පෙට්ටිවල උපරිම වශයෙන් තට්ටු තුනකට අසුරන්න. තද හිරු රැස් වලින් හා වර්ෂාවෙන් ආරක්ෂා වන පරිදි ප්‍රවාහනය කරන්න.

ජල සම්පාදනය	08
වගා නඩත්තුව	05
වෙනත් නඩත්තු කටයුතු	04
ඵකතුව	45

සාමාන්‍ය කාමර උෂ්ණත්වයේදී දින 7-10 පමණ කාලයක් ගෙඩි ගබඩා කර තබාගත හැකිය. නමුත් සෙන්ටි ග්‍රේඩ් 12⁰ ක උෂ්ණත්වයක් යටතේ අලිගැට පේර ගෙඩි ගබඩා කර තබාගත හැකි කාලය දින 20 - 28 පමණ වේ.

අපනයන වෙළඳ පොළ

2003 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවෙන් අපනයනය කරන ලද අලිගැට පේර වල වටිනාකම රු: 150,000/- පමණ වේ. මෙම පළතුර සඳහා යුරෝපීය හා මැද පෙරදිග රටවලින් විශාල ඉල්ලුමක් පවතී. අවශ්‍ය ගුණාත්මය සහ අඛණ්ඩ සැපයුමක් නොමැතිවීම නිසා සතුටුදායක අපනයන වෙළඳ පොළක් ඇතිකර ගැනීමට බාධාවක් වී තිබේ.

ශ්‍රම අවශ්‍යතාවය

අලිගැට පේර අත්කරයක වගාවක් සඳහා පළමු වසර තුළදී අවශ්‍ය වන ශ්‍රමය. අලිගැට පේර නිෂ්පාදන පිරිවැය.

කාර්යය	ශ්‍රම දින
ඉඩම් සැකසීම හා පස සංරක්ෂණය	14
වලවල් ලකුණු කිරීම හා කැපීම	06
කාබනික හා මූලික පොහොර යෙදීම	04
පැල සිටුවීම	01
සෙවන සැපයීම	01
පොහොර යෙදීම හා වල් මර්ධනය	02